

Előfizetési ár:

Egész évre	--- 4 K.
Fél évre	--- 2 K.
Negyed évre	--- 1 K.
Egyes szám	--- 20 f.

Felelős szerkesztő:

SUGÁR KÁROLY
m. k. főerdőmérnök.

Főmunkatárs:

BALOGH ERNŐ
m. k. főerdőmérnök.

AZ ERDŐ

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői,
erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Hirdetések

egy hasábos garmondese-
dés milliméter soronkint
10 fillérrel, táblázatos és
garmond betűnél kisebb
betűfaj szedés másféleze-
ros egyeséggel számíttat-
tik. — Az egész oldal négy
hasáb széles.

Előfizetőknek az állami
nátal és kereslet rovata
rövid közlésekre díjtalan-
ul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V.,
Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szét-
küldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szerelmi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő»
szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán utca 16. sz. intézendők
Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz.
A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordít-
tatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

Előfizetési felhívás.

Felkérjük t. olvasóinkat, hogy lapunk előfizetésének
megújítása iránt mielőbb intézkedni sziveskedjenek,
nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

TARTALOM.

- Ákáczcsemetenevelés. (Kiss Ferencz.)
Beszámoló az erdőőri szakvizsgákról.
Kóbor kopók. (... a ... e.)
Gazdasági tanácsadó: Növények öntözése. (—h.) — Méz eltár-
tása. (—h.) — Száritott gomba elkészítése. (—h.)
Különlélek: Közönség-féle ültetési mód. Kopárok képződése.
Tüsszentés. — Szarvasbőr törő. — Rozsda ellen oltott méz. —
Időjelzés.
Hivatalos közlemények: Kitüntetés. — A hatásköri bíróság hatá-
rozata ugyanazon egyén által több ízben elkövetett erdei lopás
esetén való illetékesség kérdésében.
Előfizetési díjak nyugtázása.
Szerkesztői üzenetek.
Tárca. A vad népek táviratozása. (Zempléni Gyuláné.)

Ákáczcsemetenevelés ritkítással.

Az «Erdészeti Lapok» részére írta: Kiss Ferencz.

Hogy az erdősítésnél mily fontos szerepe van a ki-
ültetendő csemetanyag minőségének, azt hiszem, egyik
szakártársam előtt sem ismeretlen. Az egészséges, erőteljes
csemetének feltétlen előnye van a gyengébb fölött;
éppen azért, ha okszerűen akarunk gazdálkodni, arra
kell törekednünk, hogy ugyanazon területen minél több
erőteljes s minél kevesebb hasznavehetetlen, vagyis még
átiskolázva is alkalmatlan csemetét neveljünk. Az ákác-
csemete minőségét erősen fokozhatjuk a ritkítással.
Az 1908. évben a királyhalmi csemetekertben foganato-
sított ritkítás eredményéről óhajtok az alábbiakban be-
számolni.

Semmiféle csemete nem éli ki annyira a talajt, mint
az ákác, hosszabb ideig ákáczcsemetenevelésre használt
talajnál a felhasznált tápanyagot trágyával csak kevésbé
tudják pótolni. A már üzemben volt, istálótágyával
erősen trágyázott területen sem tudtam olyan erőteljes
s oly nagyszámú csemetét nevelni, mint ugyanazon

talajon az üzembevétel két első évében, még akkor
sem, ha a tarolást zöldugarolással kötöttem össze.
A királyhalmi erdőőri szakiskolánál nagy körültekintés-
sel végzett igen sok trágyázási kísérlet szintén ezt az
állítást igazolja.

Igy az ákáczcsemete nevelésénél nem mellékes körül-
mény, hogy ugyanazon területen hány % s milyen
minőségű az erdősítésre alkalmas s alkalmatlan csemete.
Ugyanis kötött talajon az átiskolázás oly költséges,
hogy az iskolázás nem mutatkozik gazdaságosnak; ho-
mokon olcsóbb ugyan, de itt meg a további fejlődés
nem áll arányban a költséggel; mert erdősítésre alkal-
matlan csemetéből csak igen kevés erőteljes csemetét
nyerünk, igen jó része ismét alkalmatlan lesz az erdő-
sítésre, valamint az újból átiskolázásra is. Viszont a
nagyszámú gyengébb csemete igen sok tápanyagot rabol
el hiába a talajtól.

Ezek szerint legcélszerűbb volna az a csemeteneve-
lési eljárás, melyvel aránylag legtöbb és legjobb erdősí-
tésre alkalmas egyéves csemete nevelhető. Ezt a célt
óhajtottam elérni, midőn 1908. év tavaszán a magvetések
egy részét a második gyomlálásnál és kapálásnál meg-
ritkíttattam. A ritkítást olyképp végeztem, hogy a ki-
jelölt, igen arányosan kelt, kissé erőteljes, friss törésű
homoktáblában lévő vetésből két-két sort úgy ritkíttat-
tam meg, hogy minden ritkított két sor között maradt
két sor természetes helyzetben. Egy kat. holdnak ilyképeni
ritkítása igen magas 16 koronás napszámber mellett
208 koronába került. A ritkítási próbát az 1909. évben
nem folytathattam, mert a rendkívüli rossz időjárás
miatt, az ákácvetések így is igen ritkára maradtak.

A próbaterületről az 1909. év tavaszán, vagyis egy-
éves korban szedtem ki a csemetéket, pontosan számba-
véve külön a ritkított és a ritkítatlan csemetéket. A nyert
anyagot három osztályba válogattam, még pedig az
I. osztályba az ültetésre legalkalmasabbakat, a II. osztályba
kevésbé alkalmasokat, a harmadik osztályba az erdő-
sítésre alkalmatlanokat, melyek ugyan átiskolázhatók,
de kevés ültetésre alkalmas csemetét adnak még egy
év múlva is. Az osztályozásnál főleg a csemete magas-
sága volt irányadó, a gyökér kifogástalan lévén minden
osztálynál. Erőteljes ültetésre alkalmas iskolázott csemete-

nevelésre leggazdaságosabb a nem ritkított II. osztályba sorozott csemete.

Az egyes sorokból kikerült csemetek sulya több mérés által megállapított.

A próbaterület gondosan gyűjtött adatai szerint termeltetett:

1 kat. holdon ritkítva:

39.800 drb	I. oszt. csemete	1246·54 kg. sulylyal
20.272 "	II. " "	396·93 " "
13.740 "	III. " "	83·67 " "

összesen 73.812 1727·14

1 kat. holdon nem ritkítva:

40.080 drb	I. oszt. csemete	719·43 kg. sulylyal
65.456 "	II. " "	724·59 " "
94.880 "	III. " "	296·00 " "

összesen 200.416 1740·02

A ritkított területen 1 drb¹ I. osztályú csemete sulya 313·1 gr., II. osztályú 195·8 gr., III. osztályú 60·9 gr.; nem ritkított területen I. osztályú 179·5 gr., II. osztályú 110·2 gr., III. osztályú 31·2 gr. Átlagos magassága a kivételhető csemeteknek ritkított területen 772 mm., nem ritkított területen 787 mm volt.

Ezen számokból a következő tényleges eredmény tűnik ki: Ritkítás helyett 40%-kal kevesebb ültetésre alkalmas csemete nevelhető, mint a nélkül, a mi mindenestre a ritkítás ellen szól; más következtetésre jutunk azonban, ha figyelembe vesszük, hogy a ritkított és nem ritkított csemetek sulyát állítsuk egymással szembe; ugyanazon magasság mellett a ritkított I. osztályú 133·7 grammal volt rehezebb, mint a nem ritkított I. osztályú: sőt még a ritkított II. osztályú is 16·5 gramm sulylyal haladja felül a nem ritkított I. osztályú csemetét. Miből önként következik, hogy még a

ritkított II. osztályú csemete is zömökebb volt a nem ritkított I. osztályúnál. Ugyanazon területen akár ritkítjuk a csemetét, akár nem, egyenlő mennyiségű tápanyagot vonunk el a talajtól, ugyanis sulyra a termés-eredmény nem ritkított területen csak 12·88 kg.-mal nagyobb, mint a ritkított részen.

Míg a ritkított 1 kat. hold I. és II.-od osztályú csemetével 1643·47 kg. sulynak megfelelő tápanyagot helyeznek el gyümölcsözőleg a beerdősített területen, addig a nem ritkított I. és II.-od osztályú csemetével csak 1444·02 kg.-nak megfelelőt. Miután a III.-ad osztályú csemete igen csekély nyereséggel használható fel, különösen az, a melynek átlagos sulya csak 31·2 gr.; első esetben 83·67 kg., második esetben 296·0 kg. sulynak megfelelő oly tápanyagot vonunk el a talajból, melyet gyümölcsöztetni nem tudunk.

Hogy az erdősítésnél ezen zömökebb s jobb csemetékkel befektetett tőke méghozza-e a megfelelő kamattöbbletet, úgy a fogamzással, mint az erőteljesebb növekedéssel, gondos kísérleti megfigyelésekkel volna eldöntendő.

A ritkításra fordított kat. holdankénti költség a csemeteszedésnél szükséges kevesebb munkában megtérül.

Fentiekből még biztosan követendő irányt megjelölni korainak tartom. A ritkításnak kisebb-nagyobb fokú kísérletkeppen való többszöri foganatosításával azonban meg lehetne állapítani, mily mértékben alkalmazandó ez az eljárás, hogy erdősítésre legalkalmasabb csemete a lehető legnagyobb számban legyen nevelhető.

A ritkított területen nevelt, s ebből tárgyalt I.-ső és II.-od osztályú csemete igen kitünő volt erdősítésre; ezek számát 20—25%-kal fokozni azonban még a minőség rovására is kívánatosnak találnám.

TÁRCZA.

A vad népek táviratozása.

Irta: Zempléni Gyuláné.

A mikor a technikai vívmányokat látjuk, hajlandók volnánk mindent a kulturának betudni, pedig mindaz, a mit látunk, csak haladást jelent és a mult kezdetlegességeihez képest tökéletesbülést. Mert mindennek az alapja már meg volt vetve. Repülni már Ikarusz is próbált s ő volt az első vértanuja ennek a próbálkozásnak, igaz, hogy őt nem a tudománysozomj vitte a magasba ragasztott szárnyaival.

Még a legrégebb korszaknak is meg voltak a maga vívmányai, melyek ma már a mi szemünkben kezdetlegesek, de a maguk idején lehettek olyan jelentőségeselek, mint ma akár a villamosság. Ma nagyon lenézzük a petroleumlámpát, de gondoljunk csak arra, mi volt az értéke akkor, a mikor fagygyertya vagy kis méceses mellett éltek az emberek, pedig visszamenőleg milyen nagy vívmány lehetett ez is!

A legelmaradottabb népeknek is meg voltak a ma-

guk találmányai, a melyek némelyikétől mai napság se vitathatjuk el az értékét.

A távirót például szinte hasonlíthatatlan fejlődésben viszi a villamos szikra, és mert hogy ezt megszoktuk, el sem tudjuk azt képzelni a villamosság nélkül. Pedig akárhogy is, de táviratozásnak kell neveznünk az optikának és akusztikának ama mesterséges intézményeit, a melyek hasznát már évezredekkel ezelőtt látták a népek s a melyeknek segítségével messze távolból is cserélhettek üzenetet egymással. És itt ne essék szó a perzsákról, görögökről és rómaiakról, a kik végre is a kulturának magas fokán álló nép voltak. Ennél sokkal csudálatosabb, hogy Amerika, Afrika és Ausztrália vad népei sem várták be a villamosságot, hogy messzire táviratozzanak egymásnak és már akkor telegrafáltak és telefonáltak, mielőtt még a művelt európai az útjukba került volna.

Erre a művészetre a kietlen puszták és őserdők vad fiai maguktól jöttek rá és a legegyszerűbb segédeszközökkel a maguk viszonyaihoz mérten, valósággal tökéletesítették is.

Hiszen igaz, a mit ők üzennek egymásnak, nem olyan lényeges, hogy egy-egy eltévesztett szó óriási ká-

Beszámoló az erdőőri szakiskolai vizsgákról.

I. Görgényzentimre.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter úr által az erdőőri szakiskolai intézménynek új alapokra fektetett fejlesztése céljából az 1908. évi 66.420. szám alatt kiadott új szabályzat alapján az erdőőri szakvizsgák a folyó év július havában már az erdőőri szakiskolánál tartattak meg. Az ennek megtartása ügyében intézkedő folyó évi 18.038. számú miniszteri rendelettel a vizsgáló-bizottság elnökéül Gyöngyössy Béla m. kir. főerdőtanácsos, tagjaiul a szakiskola igazgatója és Schmidt Ferencz uradalmi erdőmester, póttagul Pausinger Károly m. kir. főerdőmérnök nevezettek ki. Minthogy azonban Schmidt Ferencz uradalmi erdőmestert halaszthatatlan hivatalos elfoglaltsága megakadályozta a vizsgáló-bizottság tagjainak betöltésében, helyét Pausinger Károly m. kir. főerdőmérnök foglalta el.

Az erdőőri szakiskolának már az új szabályok szerint felvett s ez idén a második évet végzett 24 tanulója a kért vizsgaengedélyt megkapván, a vizsgára mindannyian jelentkeztek.

F. é. július hó 4-én, az intézet tantermében, az elnök a volt tanulókhöz intézett megnyitó szavaiban ismertette a vizsga rendjét és a szóbeli vizsgához való jelentkezés sorrendjének sorshuzás útján történt megállapítása után a vizsgát az írásbeli kérdések feladásával megkezdette. A feladott három kérdés a következő volt:

1. 38° széles, az egymással párhuzamos 164° és 213° hosszú oldalakkal határolt vágásterület beerdősítendő soros ültetéssel; a sortávolság 1° , a csemetétávolság $3'$; kiszámítandó:

a) hány kataszteri hold a vágásterület?
b) hány darab csemete szükséges a vágásterület beültetéséhez?

c) hány darab tölgy-, kőris- és juharfa-csemetét kell elültetni, ha az elegyítési arány $0.5 : 0.3 : 0.2$?

d) mennyibe fog kerülni az ültetés, ha a napszám-bér 1 K 80 f? A napszám-szükséglet a vizsgát tevő által veendő fel.

2. Irja le vizsgát tevő a lúczyenyő természetrajzát, tenyésztését és használatát.

3. Mikép kell eljárni az erdőörnek erdei kihágási eset felvételénél, és pedig

a) tettenérés esetében?

b) tetten nemérés esetében?

A feladatokat mindannyian sikeresen megfejtették, még pedig a 24 közül 9-en kitünően, 10-en jól és 5-en kielégítően.

A rákövetkező napokon, naponként 6 tanuló vizsgáztatásával folytatódott a szóbeli vizsgálatok s a hét utolsó napján a bizonyítványok és a jegyzőkönyv aláírására, azután pedig a bizonyítványok kiosztására került a sor. Ez utóbbi ténynek némi ünnepélyes jelleget nyújtott a helyben székelő többi szaktársak és családtagjaik megjelenése, a kik nem kisebb érdeklődéssel hallgatták az elnöknek a szakiskolától való tanulókhöz intézett buzdító szavait, mint maguk az elérzékenyült ifjak; s jól esett hallani viszont a többiek nevében köszönetet mondó tanulóknak szájából a jövő pályához való ragaszkodás komoly — szinte áhítatos — ígéretét, melynek valóban átértett biztosítéka nem csak a beszélő, de a megbízók könnyes szeméből is kisu-gárzott.

A szóbeli vizsga eredményét külsőleg az a statisztika

rokat okozhatna. De a mit a kényszerítő szükség megkíván, hogy az erdők és sivatagok világában állandó összeköttetésben legyenek egymással, segítsenek egymáson, arra az ő segédeszközeik kipróbáltan kitűnnek. Afrika bennszülöttei a Kongó partján és Kamerunban a fontos híreik továbbítására dobot használnak, a mely oly módon van elkészítve, hogy egy fatörzs kivájt darabját mind a két oldalán antilopbőrrel vonják be.

Azon a vidéken mindenütt látható ez a dob; nagy szükségletet pótol és a szerint, a milyen jellege van a híradásnak, nagyon sokféle a formája s a fajtája is. Tipikus a nagy, tompaszavú dob, a háborús hírek továbbítására és a kisebb dob, a melynek csak békés időkben veszik hasznát. Saját külön módon ünnepelik valakinek a születését és másképp jeleznek egy-egy halálesetet. Egy bizonyos dobnak a messzehangzó szavából a bennszülöttek ilyformán pontosan megállapíthatják, hogy valamely örömmünnepről, vagy gyászszóról van-e szó.

Am a négernek még sokkal finomabban és művészi-ben fejlesztették a dob-beszédet. Különösen gyakorlott dobosok még szókat is tudnak képezni, miáltal lehetőségessé vált tetszés szerinti híreknek a továbbítása. Időn-

kint összekerülnek a különféle falvakból, hogy gyakoroljanak és nagyobbítsák jelzés-készletüket. Különösen a Kongó zuhatagjainak a vidékén értenek hozzá, hogy dobpergéssel beszélgessenek egymással, csak úgy, mintha rendesen beszélnének, a miben természetesen rendkívül hasznukra van a finom hallásuk. A törzsfőnököknek el sem kell hagyniok táborukat és oly pompásan tudnak értekezni szomszédaikkal, hogy állandó értesülésük van a fontos eseményekről, még pedig elég messze területekre.

A hogy egy misszionárius a Kongó vidékéről ezeket elmondja, sokszor megesik, hogy még a fehéreknek is a táviratozásnak ehhez a módjához kell folyamodniok.

Még ennél is sajátosabb a telegráf akusztikai alapon, melyre egy argentiniai földrajzi kutató akadt egyik utazásában, melyet az Amazon vidékén, Braziliában tett. Ott ugyanis egy indián törzsrre akadt, a catuquinarúkra, a melyek négy elkülönített helyen telepedtek meg. Mindenik telep 1-6 kilométernyire van egymástól és van egy készüléke, melynek segítségével állandó hírszolgálatot végez. Ez is dob-táviró de más fizikai alapja van, mint az afrikainak.

A földbe ásnak egy 1-1 méter mély, kürtőformájú

tikai összefoglalás tünteti fel, a mely szerint az összes vizsgázottaknak 24%-a az erdőöri alkalmaztatásra kitűnően, 55%-a jól és 21%-a kielégítően alkalmasnak találtatott s ez esetleg megnyugvással volna fogadható; csak egy körülményt lehetetlen elhallgatnom, azt t. i., hogy a gyakorlati irányu kérdéseknek tárgyalásánál nagyon kiérzett a tanulók minden oldalu gyakorlati kiképzetéséhez szükséges berendezések hiánya, s a szakiskola mielőbbi továbbfejlesztésének súlypontja első sorban a gyakorlati irányu kiképzés lehetőségének biztosítására lesz majd helyezendő.

Rövid értesítésemet a kitűnő osztályzatú bizonyítványnyal életbe lépő tanulók neveinek felsorolásával végezem:

Daróczy Márton, Kovács Kálmán, Kovács Sándor, Nagy Lajos, Stróbl József és Zsurilla Lajos. —y. —y.

II. Királyhalma.

A királyhalmi m. kir. erdőöri szakiskolánál az erdőöri szakvizsgák f. é. július hó 5—7-én tartattak meg.

A vizsgáló-bizottság elnöke Kiss Ferencz m. kir. erdőtanácsos, tagjai: Teodorovits Ferencz m. kir. erdőtanácsos és Kallivoda Andor m. kir. főerdőmérnök voltak.

A szakvizsgára a f. é. május hóban végzett 12 növendék jelentkezett és nyert engedélyt, kik közül egy (1) kitűnően, kettő (2) jól, kilencz (9) kielégítően alkalmasnak találtatott.

Az 5-én megtartott írásbeli vizsgán a következő három kérdés megoldása kivántatott:

Első kérdés.

Kiszámítandó egy 40 k. hold nagyságu erdőréz becslt fakészletének értéke.

Próbatér 10 öl széles, 80 öl hosszú pászta.

A próbatér becslt fatömege 120 m.³

A próbatéren talált faemek elegy-aránya: lúczyfenyő 36%, bükkfa 64%.

A talált faválasztékok aránya becslés szerint:

a lúczyfenyőnél müfa 62%, hasáb tűzifa 28%, galy és hulladék 10% ;

a bükkfánál müfa 22%, hasáb tűzifa 58%, galy és hulladék 20%.

A faválaszték egységárai tövön:

a lúczyfenyőnél 1 m.³ müfa 26 K, 1 m.³ hasáb tűzifa 3 K, 1 m.³ galy és hulladékfa 1.40 K; a bükkfánál 1 m.³ müfa, 1 m.³ hasáb tűzifa 5 K, 1 m.³ galy és hulladékfa 1.40 K.

Második kérdés.

Egy erdőbirtoknak évi vágásterülete 37 k. hold, mely 1.5 m. sor- és 1.5 m. csemetetávolságban, ültetéssel erdősitendő be.

A beerdősítésre egyszer egy éves korban átiskolázott 3 éves lúczyfenyő használandó.

Mily nagy csemetekertre és faiskolára van szükség, ha a magonczból 1 k. holdon 500,000 drb termelhető, az átiskolázás 40 cm. sor- és 20 cm. csemetetávolságban eszközöndő; átiskolázás alkalmával átlag 20% csemete pusztul el?

gödrt, melynek 1-2 méter az átmérője; ezt félig megtöltik erősen levert durva homokkal. A homokrétegen áll egy közel méter magas és 40 centiméter vastag pálmatorzs, a melynek két végében 30 és 20 centiméternyi nyílás van. Ezt a két nyílást egy 12 centiméternyi fűt csatorna köti össze. Az alsó nyílásban van egy homok-, egy forgács-, egy csontszilánk- és egy tört csillámréteg, a felső nyílásban egy bőr-, egy fa- és egy kaucsukréteg, míg a középső szűk csatorna üres. A pálmatorzs körül a gödrt megtöltötték fadarabokkal, cserzetlen bőrrel, különféle gyantával és a föld felületének magasságában kaucsuklappal fedték be. (Dr. Bach José leírása.)

Ezt a dobszerű készüléket az indiánok cambarysúnak nevezik és épp úgy használják hírek fogadására, mint továbbítására. A verő be van vonva kaucsukkal és bőrrel; ha ezzel rávernek a cambarysúra, a hang a földben tovább megy a legközelebbi telep hasonló készülékéig és ott tisztán és érthetően visszhangzik.

Hosszas rábeszélésre a törzsfőnök végre engedett és a kutatónak bemutatta távirójának a hatását. Kétszeri kopogtatással felhívta a legközelebbi állomást, mire tompa hang volt a felelet, mely a felhívott állomásnak a készülékre tett egyetlen ütéstől eredt. Megbeszéltek jelzések segítségével erre hosszas beszélgetés fejlődött ki

köztük, ám hogy miről beszéltek, azt persze nem mondták meg az idegennek.

Ennél a felfedezésnél nem is az csodálni való, hogy az indiánok ismerték a hangnak a föld alatt való továbbvonulásának a törvényét, hanem, hogy a kulturától oly teljesen elzárt vadak meg tudták találni a technikai eszközöket, hogy ezt a fizikai törvényt gyakorlatilag kihasználják. Viszont igaz az is, hogy a cambarysú egy évekig titkolt vívmány a perui inkák idejéből, a kik mégis csak eljutottak a kulturának bizonyos fokára.

A dobjelek titkát a vad népek mindenike féltve őrzik. De egy német tanítónak Kamerunban mégis sikerült sok évi tanulmányozás után vagy háromszáz jelnek az értelmét kifürkésznie és ő is azt állítja, hogy a dobnyelv segítségével sok kilométernyire nemcsak érintkezhetnek, de a szó legszorosabb értelmében beszélgethetnek is egymással.

Talán mégis a legsodálatosabb az optikai távbeszélés füstjelzésekkel, a hogyan azt az ausztráliai négek kihasználják. Hiszen a tűz- és füstjelzés ősrégi, de az ausztráliaiak füsttávirója olyan sajátos, hogy felülmúl mindent, a mit tudunkkal a régiek ezen a téren alkotnak. Természetesen Ausztrália bennszülöttei is féltve őrzik távbeszédjük titkait; a törzs vénjei, a törzs titkai-

Harmadik kérdés.

Jelentés teendő az erdőgondnokságnak egy a kerületében levő 10 éves tölgyfiatalosban kora tavaszszal történt alomtűz esetről, az ebből származó kár nagyságáról, a tűz elfojtására tett intézkedésekről; ezenkívül jelentsen be az illetékes hatóságnak egy erdészeti magánkezelésben levő erdőben elkövetett áthágást.

III. Liptóujvár.

A lipotújvári m. kir. erdőőri szakiskolában az erdőőri szakvizsgák f. évi július hó 8-án és 9-én tartattak meg.

A vizsgáló-bizottságban Jausz Sándor kir. erdőfelügyelő elnöke alatt Benkő Rezső m. kir. erdőtanácsos szakiskolai igazgató, valamint Orosz Antal m. kir. erdőtanácsos bizottsági tag hivatalos elfoglaltsága miatt a bizottságba póttagul kirendelt Kelle Arthur m. kir. segéderdőmérnök tanársegéd vett részt.

A szakiskola két éves tanfolyamát végzett 17 tanuló közül a szakvizsga letételére csak 6 tanuló jelentkezett, kik közül az 1879. évi XXXI. t.-cz. értelmében teljesítendő erdőőri szolgálatra 3 kitünően és 3 jól alkalmasnak találtatott.

A szóbeli vizsgát megelőző írásbeli vizsgán a következő három kérdés volt megoldandó:

1. 46 k. h. négyes hálóban 1.5 m. csemetetávolság mellett beerdősítendő; kérdés: mennyibe fog kerülni az erdősítés, ha egy ezer drb 3 éves lúczfenyőcsemete beszerzési ára 2 K 60 f. A csemeték ezerekenkénti kiültetéséhez szükséges kézi napszámot, közepes viszonyok

mellett, a vizsgát tevő gyakorlati tapasztalatai alapján állapítsa meg, valamint a napszámok árát is.

2. Valamely favágásból kitermeltetett összesen 4600 m.³ fa, melyből 65% épület-, mű- és szerszámfa és 35% hasáb tűzifa. Kérdés: mennyi költségbe fog kerülni a vágás kikezélése, hogy ha egy m.³ épület-, mű- és szerszámfa után 2 K 80 f és egy ürméter után 1 K 90 f munkabért fizetnek?

3. Miben áll az erdőnek gyérités vagy áterdőlés útján való művelése s mit kell az áterdőlési vágás foganatosításánál főképen szemelőtt tartani? Miért szükséges az áterdőlés? A fák mely korában alkalmazzuk az első ritkítási vágást, mikor szabad azt megismételni? Mikor van a vágás ideje s mire vigyázzunk az áterdőlési vágás alkalmával?

IV. Vadászerdő.

A vadászerdői erdőőri szakiskolánál az erdőőri szakvizsga folyó évi július hó 4-én és a következő napjain tartatott meg.

A földművelésügyi miniszter úr a vizsga-bizottságot a következőleg alakította meg: elnök Dömötör Tihamér kir. erdőfelügyelő; vizsgáló-biztosok: Török Sándor m. kir. erdőtanácsos, szakiskolai igazgató és Illés Vidor m. kir. főerdőmérnök.

Vizsgára bocsátatott 18 tanuló, kik közül a vizsgán kitünően alkalmasnak találtatott 5 egyén = 28%, jól alkalmasnak találtatott 12 egyén = 67%, kielégítően alkalmasnak találtatott 1 egyén = 5%.

A szóbeli vizsgát megelőzőleg a tanulók a következő három írásbeli kérdést oldották meg:

nak őrei, még a maguk közül való fiatalok előtt is titkolják az egyes jelzések jelentőségét. Mindazonáltal az utóbbi időben már sok biztos megfigyelést tettek és nagyjából már megérthetjük a rendszert.

A jelzések értelme a füstoszlop alakja és színe szerint változik. Mindennek az előidézésére, rendelkezésére van az ausztráliainak az öt környező növényvilág, tüzet pedig mindig hordoz magával. Vastag, fekete füstoszlopot például úgy kap, hogy jókora tömeg tüzelőfára zöld lombot, füvet vagy egyéb füstöt adó anyagot vet és ez messzire ható jelzés. Csendes időben a füst ezer méterre is felszáll és akkor nyolczvan kilométernyire is ellátszik.

Az értelme minden egyes törzsnél más. Ha a füstoszlop nagy, de halvány, a mihez száraz fát vesznek, akkor ez az egyes törzshöz halálhírt visz, a másiknak látogatást jelez. Vékony fekete füstoszlop helyenként hadüzenet, helyenként vízhiányt jelez, vagy meghívást. Hogy a füstoszlop világos legyen, rőzsét gyujtanak meg, eukalyptus levelekkel és hasonló anyaggal.

A bennszülöttek értenek hozzá, mint adják meg gyakorlott mesteri fogásokkal a füstnek a legkülönösebb formát és színt. Nekik egész szótáruk van füstjelekből: van megszakított füstoszlop, füstgirland, párhuzamos oszlop különböző színű füstből; a középső oszlopból

oldalt kitoluló füsttel, mely bizonyos anyagok hozzáadásával zöld, sárga vagy vörös.

Nagyszerű ez az ausztráliai füsttáviró és egész sor érdekesnél érdekesebb megfigyelést tettek vele. Jelt adtak például egy nyolczvan angol mérföldnyire levő állomásra és húsz percz múlva megjött a válasz. Néhány év előtt egy vasúti szerencsétlenség megölt egy farmert; a feketék még aznap elvitték a hírt a farmba, melyet még csak másnap délben hozott el lovas hírnök a kilenczven kilométernyire levő táviróállomásról. Ez alatt a feketék a hírt tovább adták és az negyvennyolcz óra múlva a hétszázötven kilométernyire levő Brisbane-ban volt már.

Mindez csak néhány példa annak igazolására, hogy mindabban, a minek az ember szükségét érezte, meg is tanulta, hogyan, mily módon segítsen magán. És mint a hogyan a mai legfinomabb párisi ernyőnek a nubiai nomád ombroerója az ukanyja, épp úgy járta be a mai sodronyok helyett, melyek a villamos szikrát viszik tovább, a legrégebb időben s a maga megszabott útján a fény s a hang. S a vadak dob- és füstbeszédéről is bátran elmondhatjuk, hogy tökéletes — legalább a maga helyén s a maga idejében az volt.

1. Egy vágásnak alakja ferdegy (trapéz). A párhuzamos oldalak egyikének hossza 326.56 öl, a másiknak pedig 478.08 öl s a ferdegy magassága 35.15 öl. E vágásterületen találtatott holdanként 220 tm.³ fatömeg, melynek 25%-a épületi fa, 50%-a tüzi hasábfá, 20%-a dorongfa és 5%-a galyfa.

Kérdés, mennyibe kerül az egész vágásterületen lévő faanyagok a feldolgozása, ha 1 tm.³ épületi fa feldolgozása 11 koronába kerül, s ha 1 ürm.³ hasábfá feldolgozásáért 90 fillért, 1 ürm.³ dorongfa feldolgozásáért 70 fillért és a galyért 15 fillért fizetnek.

2. Felsorolandók azon gazdasági munkálatok, melyeket az erdőörnek egy ujonnan beerdősített erdőterületen a beerdősítési munkálat után egész az erdő levágásáig foganosítania kell.

3. Mily cselekmények képeznek erdei kihágást, illetve mit értünk a) erdei lopás, b) erdei kártétel, c) veszélyes cselekmények és mulasztások alatt.

A szakvizsgánál Temesvármegye képviselőjében Ferenczy Sándor alispán is részt vett, ki több tanuló vizsgáját hallgatta meg.

A megtartott szakvizsgát alkalmával a bizottság örömmel tapasztalta s kötelességszerűleg megemlítené, hogy a szakiskolai tanulók úgyszólván mindenike a gyakorlati tudásnak oly dicséretreméltó fokáról tett tanubizonyosságot, mi a gyakorlati élet követelményeinek minden tekintetben megfelel.

Kóbor kopók.

A közelmúltban egy és ugyanazon ügyből kifolyólag néhány kellemes bírósági tárgyalásom volt, melynek eredményét tán többen érdeklődéssel fogják hallani, ha előre bocsájtom, hogy kutyaperről van szó.

Mint minden nehéz pernek, úgy ennek is, mert hisz a kutyaper még a fiskális szájában is a «jó» perek közé tartozik, előzménye, illetve története van.

Kezdjük előlről.

Az erdélyi Mezőség egy kicsi foltján, a Mezőszabéd község határában levő kopár egyik részén, 90 kat. hold nagyságú bérterületen, 1893-ban a földmivélsügyi minisztérium erdészeti kísérleti telepet létesített. Targyam irányától messze eltérnék, ha hosszas fejtegetésébe bocsátkoznám annak, mily nehéz és türelmes munkát kívánt az embertől a vízmóságokkal mélyen hasogatott, terméketlen, délnek fekvő, forró hegyoldalon a természetnek új életrekeltése. Röviden csak annyit jegyzek meg, hogy a telepen ma is csaknem minden fácskánk, csemeténk külön megfigyelés alatt áll, mindannyi egy-egy neántsvirág, melynek életét a lehetőségig féltő gonddal őrizzük minden elhárítható veszedelemtől. Ez vezette a telep sorsát intéző magasabb fórumot is akkor, a midőn a telepet idegenektől védendő, Szabéd község vadászbérletét kivette. Senki sem gondolt arra, hogy ott valaha vadászpasióját tölthesse, annyival is kevésbbé, mert a környéken igazán sovány mulatság a vadászat, lévén vadja mentül kevesebb.

Évek múltán az odaadó munka meghozta gyümölcsét. A régen kietlen kopárt most erdő takarja, melynek minden zuga madárdaltól csengő. Bárki is járta a kedves helyet kanyargó, keskeny ösvényein, önkéntelenül jött nyelvére a természetnek látszó kérdés: miért nincs itt vad? S a ki ismerte a viszonyokat, még természetesebbnek találta a nagyon is helyén való választ: sok itt az eszkimó és kevés a foka. Tény, hogy a Mezőség e részén mindenki vadászik, még pedig joggal, mint fegyver- és vadászati adót fizető vadászbérlő. Uri passzió a vadászat s a jó székely, há mindjárt télen-nyáron is mezitláb jár, nemesi jusson úr. Miért ne vadászhatnék tehát? Mindezt neki senki rossz néven nem veheti. Végeredményben is kinek mi köze hozzá? De nem eddig van a dolog! A féktelen vadászszenvedély elragadta a vérbeli vadászokat, elhomályosította szemük előtt az enyém-tied közti különbséget, miből kifolyólag, ha épen otthon nem került az ebugatta vadja puskacsó elé, abban sem találtak semmit, hogy benézzenek a szomszéd konyhájára. A csenést nem tartották szégyenletesnek, mert nyíltan dolgoztak, bár módját válogatva. Az idegen, véletlenül kincstári vadászbérlés szem előtt nem levő részein, hogy egy régebbi feljelentés szavait idézzem: rendszeres vadászatokat tartottak, míg a közvetlen szem előtt álló területet, értem alatta a telepet, simán lekopózták.

Hogy a kincstárnak a vadállomány szaporítására irányuló, önként érthető törekvését, mely egyéb rendelkezésre álló mód hiányában főleg a meglevő állomány kíméletével lett volna elérendő, siker nem koronázta, abban jó része lehet a barátságos szomszédokhoz illő, ilyképen fenntartott «jó viszony» is. Ezzel szemben bűnül ne rójjá fel senki a kincstáriaknak azt a vakmerő, eredménytelen hajszát, melyet egyszer-kétszer a szomszéd vadászbérlő urak mulattatására a szemérmetlen kopók ellen megeresztettek.

Egy sikertelen feljelentés után, mely 5 évi tárgyalás alatt oda jutott, a hová a mádi zsidó, t. i. vissza a szolgabíróhoz, a régtől idegen kutra járó korsóra egyenesen kimondatott a pusztulás a telepet kezelő g.....i m. kir. külső erdészeti kísérleti állomás vezetősége részéről: a telepen a kóbor ebek minden kímélet nélkül lövendők. Mi tagadás benne, örültem a rendeletnek. Előre is elhatároztam, hogy a mint alkalom nyílik rá, védelmére kelek a régtől megtorlás nélkül zaklatott vadállománynak, nyugalmaát megszerzem, ha mindjárt egy-két kopó bánja is.

Az alkalom nemsokára megjött. A múlt év november hónapjában rövid néhány napig künn dolgoztam a telepen. Alig érkeztem meg, már is abba a szerencsés helyzetbe kerültem, hogy egy, az előzőleg leirt, szomszéd-rendezte kopós vadászatot élvezhettem végig magán a telepen.

«Nyif-nyaf», «nyif-nyaf», hallik egyszer be az irodába. Itt vannak a kopók, konstátálom. Minden további tanakodás nélkül puskát vettem s az épületig leszemtelenkedő, hivatlan vendéget jó szóval: egy puskadörrenéssel örökre visszamarasztottam. S ezzel, mint ki dolgát jól végezte, visszatértem munkámhoz.

Rövid idő múlva a künn dolgozó altisztek egyike jelenti: «.....a telepen egy kóbor ebet lelöttem s egyet megsöréteztem.» «Rendben van. Erre utasítva vagyunk,» — válaszoltam. «Igen, kérem, de a lelőtt kutya a m.....i vadász urak kopóiból való, mert a lövések után jelentkező X. Y. meglehetősen nagy hangon kereste rajtunk a lelőtt kutyát!» — «Sajnálom.»

E rövid párbeszéddel mi napirendre tértünk az elpusztított ebek fölött, de nem a jelentkező, — a mint később megbizonyosodtam felőle, — csak állítólagos kutyatulajdonos.

A két végzetes lövésnek füstjét kellemetlen puskaropogás követte a bíróság előtt is.

*

Az eset után mintegy 3 hétre az egyik m.....i ügyvédtől egy bizalmas hangú felhívást kaptam csekély 300 kor. kutyavérpénz és sallangjainak (eljárási költségek) lefizetésére, a közismert: «különben kénytelen leszek keresetem erejéig pert indítani» kedveskedő záradékkal. Nagyon természetes, hogy ennek a drága felhívásnak nem siettem eleget tenni. Féltve azonban a magam bőrét, a felszólításra válaszoltam. Rövid néhány sorban igyekeztem szerényen elhuzódni a kutyák lepusztításának dicsősége elől, kijelentve, hogy, ha a telepen lelőtt kóbor ebek kifejezett tagadásom daczára mégis a megbízó vadász úr elkeresztelt kopói lettek volna, a miattuk támasztandó sommás kereset nem személyem, de a hivatal, illetve a kincstár ellen indítandó meg, miután a kutyák lelövését felsőbb parancsra teljesítettük.

Az óvatosságnak nem várt eredménye lett: megindítottam a per személyem ellen nemcsak az általam lött kutyáért, de a másikért is.

Elkerültünk a járásbíróság elé. Itt egy újabb erőfeszítést kíséreltem meg meg saját bőröm mentésére. Eredménytelenül. Elöttem máig is érthetetlen módon, jogász észszel rám sütötték mind a két kutya elpusztításának bűnét. A fuldokló ember, mint szokták mondani, a szalmaszál után is kap. Nekem is volt egy szalmaszálam: perbe hívni a rendelkezést kibocsájtó hivatalt, illetve a kincstárt. Szerencsémre: a kincstári ügyészség a perbehívást nem fogadta el.

Szomorúan kellett látnom, hogy a kutya-per a maga teljes egészében tisztán csak az én nyakamba szakadt.

Mentési kísérleteim hosszabb leírását némi megjegyzéssel kell kísérenem, nehogy valaki az aprólékosság vádjával illessen. Hosszú lére eresztettem a dolgot szántszándékkal, hogy hasonló viszonyok közé kerülő vadásztársaim okuljanak esetemen és előre leszámoľjanak azzal, hogy ily esetekben a hivatalos parancs igen rövid takaró, mely alól könnyen kikapják az embert.

Személyesen vitt védelmem sulypontját az 1883. évi XX. t. cz. 14. §-ára helyeztem: ennek alapján beigazolnı azt, hogy a lelőtt ebek, ha mindjárt tényleg kopók lettek volna is, kóbor ebek voltak.

Az ebet faji jellege nem vonja ki a «kóbor» fogalma alól. Kóbornak tekintendő minden olyan eb, mely idegen területen gazdátlanul, felügyelet nélkül csatangol vagy vadászik. Ettől természetesen nem feltétlenül ment a

vadász sem, mely ép úgy lehet gazdátlan, elhanyagolt és gondozatlan, mint bármelyik másfajta eb, a szabadon való vadászatban pedig még nagyobb mester, már természeténél fogva is, ha egyszer rákapott. Az 1899. évi 12479. számú kir. curiai döntvény egyenesen kóbor vadászebről szól akkor, a midőn kimondja, hogy: «az idegen vadászterületen egyedül és felügyelet nélkül futkozó eb, ha vadász eb volt is, kóbor ebnek tekinthető s ha kóborlása közben nyaklánczot vagy szíjat viselt volna is, az az 1883. évi XX. t. cz. 14. §-a szerint büntetlenül elpusztítható.»

Csak a gazdátlanság és a kellő felügyelet hiányának megállapítása kíván a fennebbiek után még némi magyarázatot.

Itt a fennforgó körülményekkel kell számolni.

(Vége következik.)

— a — e.

Gazdasági tanácsadó.

Rovatvezető: Hrebľay Emil m. kir. gazdasági felügyelő.

Növények öntözése. Ha azt akarjuk, hogy szép és viruló növényeink legyenek, úgy arra kell törekednünk, hogy a növények életfeltételeihez szükséges kellékeket megadjuk, nehogy hiányt szenvedjenek. E végből ismerünk kell a növényi vegetáció viszonyait, vagyis a nyugalom és a növekvés időszakát, mert hiszen mindnyájan tudjuk, hogy egészen más igényei vannak a növényeknek a nyugalom időszakában, mint a növekvés ideje alatt, a mikor a testük felépítéséhez szükséges tápanyagokat veszik fel a talajból, a mikor azután a víz lényeges és fontos szerepet játszik.

A víz — mint tudjuk — a talajban levő sókat, tápanyagokat feloldja s ezáltal azoknak a növények általi felvételét megkönnyíti, elősegíti. Erre a célra a természetes csapadék (eső, harmat) rendszerint nem szokott elegendő lenni s ezért a növények mesterséges öntözéséről kell gondoskodnunk. A kellő időben és elegendő mennyiségben alkalmazott öntözés a növekvést lényegesen előmozdítja és a jövedelmet szaporítja, ellenben a kevés öntözés, valamint a túlságos öntözés is károsan hat. A különböző növények vízszükséglete különböző lévén s más a forró napokon, s más az enyhébbeken, nem szabad minden növényt egyformán öntözni. Egyébiránt a kiszáradás veszélyének leginkább a cserepes növények vannak kitéve.

Miután mindig a déli órákban szokott a legnagyobb kipárolgás lenni, a növények is ez idő tájt szoktak leginkább megfionnyadni és sok esetben kiszáradni. Ezért helytelen a növényeket délután és estefelé öntözni, mert addig a növények nem bírják ki víz nélkül. Sokkal célszerűbb, ha a növényeket reggel öntözzük meg jól, mert így déli időben, a nagyobb hőség mellett sem fognak elfionnyadni és elszáradni, mivel elegendő vizük lesz a növénysejtek táplálására. Ha délben igen nagy volt a hőség, akkor délután, hogy az elpárolgás és a vízszükséglet közt az egyensúlyt helyreállítsuk, ismét meg-

öntözhetjük egy kevésbé a növényeket, vagy pedig megpermetezhetjük, a mi szintén igen jó hatással van szomszédos növényeinkre. (—h.)

Méz eltartása. Ha nagyobb mennyiségű mézet hosszabb ideig akarunk eltartani, a nélkül, hogy az megromoljék, vagy jóságából veszítsen, úgy a következőképen járjunk el: Miután minden valódi méz annál hamarabb jegezesedik meg, minél hűvösebb helyen tartjuk, s miután a folyékony mézet jobban szeretik a fogyasztók, ennél fogva törekedjünk arra, hogy a mézet lehetőleg mindig mérsékelt meleg helyen tartsuk. Semmiesetre se szabad a megőrzés helyének nyirkosnak lenni, mert ilyen helyen a méz könnyen megsavanyodik, sőt dohos helyen már rövid idő múlva is kellemetlen mellékízt kap. A méz eltartására tehát a legajánlatosabb a száraz, jól szellőző, fagymentes szoba, raktár, vagy egy szekrény az előszobában. A méz tartására szolgáló edény elzárására legjobb a mindenütt kapható bolygapapír. Ha a mézet hosszabb ideig, például egy évig is el akarjuk tartani, úgy ajánlatos a mézre egy ujnyi vastag viaszréteget önteni, a mely a mézet a levegő behatásától teljesen elzárja. (—h.)

Szárított gomba elkészítése. A milyen jóízű a szárított gomba, ha jól van elkészítve, épen olyan kevésbé felel meg a jobb ízlésnek, ha nem bánunk vele helyesen. A szárított gombát mindenekelőtt forró vízben, befödött fazékban, negyedóraig ázni hagyjuk; azután a forró vizet leöntjük, a gombát a tűznél forró vízzel ismét leforrázzuk és befödve addig hagyjuk állni, a míg a gomba egészen feldagad és a frisshez hasonlít. Csakis ekkor lehet a gomba különféle felhasználása szerint annak tulajdonképeni elkészítéséhez hozzákezdeni. (—h.)

Különfélék.

Kožešnik-féle ültetési mód. A mindnyájunk előtt ismeretes Kožešnik-féle ültetési módról Schmid erdőtanácsos az «Österr. Forst- und Jagdzeitung» egyik számában a következőket írja: A Kožešnik-féle ültetési módnak, mely sok éven át folytatott kísérletek eredményéből szűrődött le, az adja meg a kiváló becset, hogy a csemeték elültetésénél azok gyökerei, természetes fekvésüknek megfelelő elhelyezést nyernek. A Kožešnik-féle hosszas kísérletek színhelyén, Nyugat-Galliziában, a saybuschi főhercegi birtokon, ezt az ültetési módot már évek hosszú sora óta alkalmazzák s ott minden tekintetben jónak bizonyult. — A Kožešnik-féle ültetési módról írott könyvecske harmadik kiadásának (megjelent Frick Vilmos könyvkereskedőnél, Wien; ára 1 korona) előszavában azt olvashatjuk, hogy a saybuschi főhercegi uradalomban levő pompás erdőségek élő emlékoszlopai és tanubizonyosságai ezen ültetési mód kiválóságának, a melyet számos tapasztalati eredmény is megerősít. Kožešnik, még mielőtt megállapította volna a róla elnevezett ültetési mód szabályait, már évekk

előbb nyomatékosan és fáradhatatlanul hangoztatta a csemeték természet szerű kezelésének fontosságát, mint első és fő feltételt arra, hogy az ültetés sikerüljön. Hogy ez a nézet általános elterjedést nyert, ahhoz Kožešnik buzgó tevékenysége nagyban hozzájárult.

Kopár területek képződése. Martin tanár, Francziaország erdőgazdaságáról írt egyik értekezésében mondja, hogy az elkopárosodás mindig a víz behatása és annak következtében jön létre, a mennyiben a víz a talajt meglazítja s ezáltal az lecsúszik, vagy pedig apránként mossza le azt az eső. Ez természetesen főleg akkor következik be, ha a talaj elveszti azt a tartását, a melyet a fű, moha, gaz, gyepek, bokrok stb. által nyert. Az elkopárosodást ilyen helyeken nagyban elősegíti a legeltetés, mert a legelő marha járásától a talaj meglazul, és nemesak nedves, hanem száraz időjárás mellett is a marha kitapossa a talajt borító növényzetet és azt csupaszszá teszi, a mikor azután egy nagyobb esőtől, az összetartását elvesztett és felporhanyított talaj lecsúszik. Hátrányosan befolyásolják a kopárok képződését, a rendszerint a völgyhajlatokban épített vagy berendezett csuszatók is, a melyek maguk is gyakran a lecsúszás veszélyének vannak kitéve. Ilyen helyeken sűrűn keletkeznek vadpatakok, melyek aztán lemosván a termő talajréteget, szakadékokat idéznek elő s ezek évről-évre nagyobbodnak. Francziaországban is a véderdőkben a legeltetés korlátozva van s a faanyagoknak a véderdőkben való kiszállítása is bizonyos szabályok szerint kell, hogy történjék.

Tüsszentés. A tüsszentés az orr nyálkahártyájában levő idegvégződések ingerlése folytán támadt reflex mozgás. Az ingerlés lehet mechanikai vagy chemiai, mely utóbbit erősszagú, csipős szerek idézik elő, mint például a tubák, a fehér zsáza, az euforbium-gyanta stb. Tüsszentés kíséri — mint tudjuk — a náthát is, mely nem más, mint az orr nyálkahártyájának hurutja. A tüsszentés reflex mozgása a lélekzöizmokban váltódik ki, s hirtelen heves kilélegzést okoz az orron keresztül, miáltal czélszerű mozgást idéz elő, mert iparkodik az ingerlő anyagtól megszabadulni. A tüsszentést néha az erős fény behatása is előidézi, ha például a Napba nézünk, de lehet az ideges jelenség is. Régebben a tüsszentésről az a tudományos babona járta, hogy a tüsszentőszerek használata mindenféle kezdődő testi bajnak is elejét veheti. Innen ered az egészségre kívánás tüsszentés alkalmával, a mi azonban manapság már — hála a jó ízlésnek — teljesen kiment a divatból.

Igen kellemetlen érzés az, a mikor az embert elfogja a tüsszentési inger, de azért nem tud tüsszenteni, hanem elfintorítja az orrát, a szája nyitva marad, a min azután sok ember jóízűt nevet. Egy angol folyóirat azt tanácsolja, hogy a ki az ilyen rohamoknak véget akar vetni, az hirtelen vesse hátra a fejét és azonnal tüsszenteni fog. Bajos volna ezt a tünetényt élettanilag megmagyarázni, de hiszen az a fődolog, hogy használjon!

Szarvasbőr-törölő. Bútor, valamint ezüst, arany és egyéb fémtárgyak tisztítására vagy tisztántartására a szarvasbőr a legpuhább portörölő ruháknál is sokkal jobb és a mellett magas beszerzési ára dacára nem drágább, mint a portörölő, mert csaknem elpusztíthatatlan és ha piszkos, nagyon jól ki lehet mosni. A mosáshoz egy darab szódát forró vízben fel kell oldani s azután annyi hideg vizet kell hozzáadni, hogy az oldat langyos legyen. Erre a szarvasbőrt, különösen a piszkosabb helyeken jól beszappanozzuk s az oldatban alaposan mossuk addig, a míg teljesen tiszta lesz. Azután kiöblítés nélkül (mert az öblítéstől a szarvasbőr kemény lesz) kicsavarjuk, meleg helyen megszáritjuk és kiszáradás után ide-oda huzogatjuk, esetleg dörgöljük addig, a míg ismét olyan puha lesz, mint a mikor vettük.

Rozsda ellen oltott mész. A «Tonindustrie-Zeitung»-ban írja Gieseler, hogy kísérleteken alapuló tapasztalatai szerint az oltott mész, ha azt 3—5 milliméter vastag rétegben alkalmazzuk, jobban megvédi a vasat a megrozsdásodástól, mint a vazelin, lenolaj és más eféle szerek. Mialatt például egy a szabadban védtelen állapotban elhelyezett vaslap, 10 hónap alatt a rozsda következtében köbméterenként 163 grammot veszített a súlyából, azalatt az oltott mésszel bevont vasnál a veszteség csak 25 grammot tett ki. E mellett a mész elég olcsó, csaknem mindenütt beszerezhető és a vele bevont vasról igen könnyen el is távolítható.

Időjelzés. A «Meteor» augusztus hó 2-ik felére a következő időjelzést teszi közzé:

Augusztus hó második felének változási napjai 13—20—25—27-re esnek. Ezek közül a 25-iki a legerősebb hatású mely csapadékokat ígér viharos jelleggel.

Julius havának utolsó harmada ha nem is egészen, de átlag már melegebb jellegű időjárást hozott, bár még mindig erősen érezhető volt rajta ezen év abnormalis befolyása, melyet még ezután is valószínűleg érezni fogunk, mely enyhévé tette a telet, hűvössé a nyarat s különösen Nyugat-Európában inkább tavaszi mint nyári meleget hozott. Augusztus első napjai emelték a meleget midőn a lehülés ismét a jelzett 3-iki változási napon következett be. — E hónap különben nyári jellegűnek ígérkezik, melyben csak rövid tartamú lehülési időközöket várhatunk.

Hivatalos közlemények.

A Személyem körüli magyar miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére *Zverina József* uradalmi fővadásznak, 50 évet meghaladó szolgálata alatt szerzett érdemei elismerésüül, az arany érdemkeresztet adományozom.

Kelt Bad-Ischlben, 1910. évi július 6-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf Khuen-Héderváry Károly s. k.

*

A hatásköri bíróság határozata ugyanazon egyén által több ízben elkövetett erdei lopás esetén való illetékesség kérdésében.

1909.
Hb/141. szám.

Ő FELSÉGE A KIRÁLY NEVÉBEN

a hatásköri bíróság

a 10 darab akácza kivágása és eltulajdonítása miatt feljelentett . . . . . lakos ellen indított ügyben a . . . . . i királyi járásbíróság és a . . . . . i járás főszolgabírója közt felmerült hatásköri összeütközés tárgyában az 1910. évi április hó 18. napján befejezett nyilvános tárgyalás alapján az alul kitett napon következő

határozatot

hozott:

Ebben az ügyben az eljárás a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

Az 1907: LXI. t.-cz. 21. §-a értelmében ez a határozat a terheltnek, ... mint a . . . . .-féle uradalom főerdésze . . . . . i lakos feljelentőnek, a . . . . . i kir. járásbíróságnak, a . . . . . i járás főszolgabírójának, a m. kir. belügyminiszternek, a m. kir. földművelésügy miniszternek, a m. kir. igazságügyminiszternek és a koronaügyésznek kézbesíteni rendeltetik.

Indokok:

I. . . . . uradalmi főerdész a csendőrségnél bejelentette, hogy . . . . . község határában levő . . . . . tulajdonát képező erdőből 1909. évi október hó 16-tól 19-ig 8 darab és azelőtt pár héttel 2 darab akáczfát, melyeknek értéke 76 K 30 f, fűrészszel levágták és ellopták.

A tettest . . . . . i lakos személyében kinyomozták, a ki beismerte, hogy 2 darab fát június vagy július hó egyik napján, 6 darabot október hó 16-án és 2 darabot október hó 19-én vágott le fűrészszel és vitt el.

A . . . . . i kir. járásbíróság 1909. évi november hó 3-án 1909/B/352/1. sz. alatt hozott végzésével a feljelentést az 1894. évi XII. t.-cz. 93. §-ába ütköző mezőrendőri kihágás elbírálása végett a . . . . . i járás főszolgabírójához áttette, mert a büntetendő cselekmény meghatározása végett a többrendbeli, egyenként mezőrendőri kihágást képező lopásnál ellopott dolgok értéke nem foglalandó össze, még ha az összérték 60 K-át meg is haladna, hanem a terhelt a megfelelő számú kihágásban mondandó ki bűnösnek. (Dárday Dár 86. k. 202. lap.)

A . . . . . i járás főszolgabírója 1909. évi november hó 7-én 412. kik. sz. a. hozott végzésével kimondotta, hogy a feljelentésben az 1879: XXXI. t.-cz. 69. §-ába ütköző és a 73. § szerint minősülő erdei kihágás tényálladéka forog fenn, melynek elbírálása a kir. járásbíróság hatáskörébe tartozik; ez okon hatáskörét nem állapította meg, mert a feljelentés szerint megállapított kár összege az 1879: XXXI. t.-cz. 69. §-ában felállított értékhatárt meghaladja és így a cselekmény a 73. §-a alapján a Btkv. 421. §-ában meghatározott vétség, ille-

tőleg büntett ismérveit tünteti föl. Azon körülmény, hogy a tettes több külön alkalommal követte el a lopást, a 69. §-ban megállapított értékhatár megállapítására nincs befolyással.

II. A m. kir. igazságügyminiszter 1910/I/663. sz. a. kelt nyilatkozatában azt a véleményt terjesztette elő, hogy ebben az ügyben az eljárás a rendes bíróság hatáskörébe tartozik.

III. Az előrebocsátott tényállásból kitűnik, hogy a terhelt az erdőből több alkalommal összesen 10 darab akáczfát kivágott és elvitt 76 K 30 f összértékben, azonban nincs semmi támpont arra nézve, de nem is állítatik, hogy a kivágott és elvitt fa egyik esetben is 60 K értéket meghaladt volna.

Az 1879. évi XXXI. t.-cz. 69. §-a az erdei kihágásokról rendelkezvén, második bekezdésében kimondja, hogy a cselekmény kihágási minősége nem változik azáltal, hogy az érték vagy kár összege a tettes elítéltetése előtt általa elkövetett több erdei kihágásból származik, miből okszerűen következik, hogy abban az esetben, ha több erdei kihágás kerül is egyszerre elbírálás alá, az ellopott dolgok értéke, vagy az okozott kár egy összegbe, egybe nem foglalható, hanem mindenik eset külön-külön erdei kihágásnak minősítendő.

Ellenben ugyanazon törvény 73. §-ának rendelkezése a 60 K értéket meghaladó erdei károsításokra és lopásokra, tehát az erdei károsítások és lopások által elkövetett vétségekre, illetve büntetésekre vonatkozik, s a midőn ugyane törvényszakasz második bekezdése több külön erdei lopásnak érték szerinti minősítésénél a büntető törvényeknek rendelkezését nyilvánítja alkalmazandónak, feltételezi, hogy a több erdei lopás közül legalább egy olyan legyen, melynek tárgya 60 K értéket meghalad.

Ezekhez képest tekintve, hogy a külön alkalommal az erdőben kivágott és elvitt akácza értéke az akácza számát viszonyítva az összértékhez, egyik esetben sem mutatkozik a 60 K értékhatárt felülmulónak, s ekként az egyes lopások az erdei lopás ismérveit tüntetik föl, az erdei kihágások elbírálására pedig az 1879: XXXI. t.-cz. 117. s következő szakaszai értelmében a közigazgatási hatóság van hivatva, annál fogva a hatásköri bíróság az 1907. évi LXI. t.-cz. 7. §-ának 1. pontja alá eső hatásköri összeütközés elintézéséül a jelen ügyben való eljárásra a közigazgatási hatóság hatáskörét állapította meg.

Kelt Budapesten, a hatásköri bíróságnak 1910. évi április hó 18. napján tartott ülésében. Günther Antal s. k. elnök. Janeeskó István s. k. előadó.

Kihirdettetett 1910. évi április hó 18. napján. Günther Antal s. k. elnök. Dr. Kondor Aladár jegyző.

Kiadta: a hatásköri bíróság, 1910. évi április hó 29. napján.

Günther Antal s. k.
elnök.

Dr. Kondor Aladár s. k.
jegyző.

(P. H.)

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a czímszalagon átjavított lacczím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem kiadóhivatalunk eszközi a bejelentett czímváltozás alapján, a nagyobb arányú czímnymutatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy főlöseges reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

P. Gy. A mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. t.-cz. 57. §-a értelmében a hasznos madarak pusztítása tilos. Azok fészkeinek és tojásainak elszedése, valamint a hasznos madaraknak és tojásaiknak forgalomba hozása hatósági engedély nélkül tilos. Ezen tilalom a lakóházakon levő madárfészkekre nem terjed ki. Hogy melyek azok a hasznos madarak, melyek a törvény eme védelmében részesülnek, azt az 58. § értelmében 24,655/901. sz. alatt kiadott földművelésügyi miniszteri rendelet részletesen felsorolja.

A nyugdíjbiztosításra vonatkozó kiterjesztési tervezet még nem vált törvénnyé s így életbe nem lépett. Kísérje figyelemmel lapunkat, annak idején közölni fogjuk.

V. A. Vasuti pályaőröknek, hacsak a vadászati és fegyveradó meg nem fizették és a vadászatra való jogosultságot meg nem szereztek, hivatalukból kifolyólag nincs megengedve a vasuti töltésen vadászniok, mert a vasuti töltés önálló vadászterületet nem alkot, őket pedig a törvény vadászfegyver használatára fel nem jogosítja.

V. J. Tárczája nem közölhető.

B. G. Olyan kis községekben, melyekben postahivatal nincs, rendszerint «faluzó levélhordók» vannak alkalmazva, kik a leveleket a legközelebbi (utolsó) postahivataltól és vissza is elszállítják. A házhoz való kézbesítést rendszerint egy községi alkalmazott teljesíti, ha ilyenről a község saját költségelőirányzatának keretein belül gondoskodik.

P. J. Tótul írott munkák fordítására nem vállalkozunk.

K. G. A hivatal főnöke illetékes annak megállapítására, hogy a szolgálat érdekében szükséges volt-e a kért utat megtennie vagy sem. Az 1906. évi 6931. számú rendelettel kiadott szabályzatnak 4. §-a 2-dik pontja szerint az erdészeti altisztek, vagy szolgák, ha az erdőigazgatóság stb. kerületében utaznak, nemkülönbön 8 klm.-től bezárólag 16 klm.-ig kerületen kívül utaznak, mérsékelt napidíjra tarthatnak igényt és pedig éjjelezéssel 3 K-ra, éjjelezés nélkül 1 K-ra. E mérsékelt napidíjak érvényesítendőik ugyanezen pont a) bekezdése szerint «azoknak az altiszteknek és szolgáknak, kiknek védkerületük nincs, ha állomáshelyüktől 8 klm.-nél távolabb eső helyre küldetnek.»

Ha a kiküldetés időtartama 2 hónapig vagy ennél tovább tart, akkor az altiszt vagy szolga mérsékelt napidíj helyett a teljes napidíj 25%-át kapja kiküldetési pótlék czímen.

B. A. Az erdőéri szakiskolában eltöltött két esztendő a nyugdíj kiszabásánál a szolgálati időbe be nem számítatik. A fizetésfelemelésről mit sem tudunk. Harmadik kérdését nem értettük meg.

V. J. A három évi gyakorlat beigazolása elengedhetetlen, mert e nélkül a vizsga letételére nem kaphat engedélyt.

B. S. 1. Olvassa át lapunk idei 15. számú füzetében a «Hivatalos közlemények» között megjelent hirdetményt s abból látni fogja, hogy az erdőéri (és vadéri) vizsgák ez évben hol s mikor fognak megtartatni. Folyamodjék ahhoz az erdőfelügyelőséghez, melynek illetékességi körébe tartozik. 2. Álláskereslet iránti hirdetését, ha lapunk előfizetője, díjtalanul fogjuk közölni.

T. V. A mit fent B. S.-nek 1. alatt írtunk, az önnek is szól.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az 1910. évi július hóban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:

Rosenthal Márk és fia 28-80, Gáza Willibald hd. 4.—, földmiv. min. 1812—, Janoviczky Béla hd. 17-35, Lestyán István hd. 2-20, Liptóújvári főerdőhiv. hd. 28-55, Rózsahegy város hd. 19-75.

1 koronát fizettek: Ádám István, Barna József, Lohner Frigyes,

Széles Gábor, Todoka Vazul, Prokop Andor, Vohradnyik Vilmos, Horváth Lajos, Pelenczei József, Lonczarics Ferencz, Hollósy Árpád, Worinszky Miksa, Kecskés László, Laszka Jenő, Berta György, Csere Sándor, Keresztes János, Vajai József, Biró János, Grandtner György, Lakatos Béla.

2 koronát fizettek: Ernyey Károly, Gaal József, Lutter Sándor, Szalkai József, Zsurka Karácsony, Herzmanek Sándor, Szemann Péter, Bárdos János, Juhász Mihály, Konez István, Misztrik Iván, Molitorisz István, Papp János, Pujkov Demeter, Romándi Géza, Simon Ferencz, Simontsits Adolf, Szalay Lajos, Vajásdy Károly, Winter Gusztáv, Dénes József, Evetovics Dávid, Kiss Ferencz, Kulics Győző, Liskovits József, Tóth József, Varga Gábor, Zier Árpád, Bencze Vincze, Pál János, Szomora József, Eördögh István, Ujvári Sándor, Vargha Antal, Kisfaludy János, Ladányi Frigyes, Stefurovszky István, Belyák Pál, Györffy Illés, Hollósi István, Kis Dénes, Maller László, Orovicián Vazul, Horváth József, Kaszás János, Mezey Károly, Mojzer József, Vaszil László, Bangócs János, Dolgos Mihály, Gajda János, Kovács Mihály, Walter András, Buvári Ferencz, Horváth András, Varga József, ifj. Csokorlin György, Horváth József, Keresztély Ferencz, Salamon András, Tamás Mihály, Tamási József, Antal Imre, Hódi Menyhért, Pózna Rezső, Szabó Lajos, Czibere József, Hidvéghy György, Mótz István, Pasztorek Antal, Bugyi István, Lehety Gyula, Müller András, Nacza György, Rutska Tivadar, Gallasz András, Hagovszky József, Somorjai István, Halbaksz Andor, Jószána Tódor, Olsovszky Károly, Kaiser János.

3 koronát fizetett: Kováts Miklós.

4 koronát fizettek: Ptacsek Rezső, Rötth László, Prie János, Kováts Antal, Gajdu Gábor, Kolléga László, Vancsura Antal, Szatmárnémeti város, Bóznér István, Bittmann László, Bárány Antal, Pap Ferencz, Rosala Ananias, Rottáry János.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KÍNÁLAT

32 éves, kiscsaládos, több nyelvet beszélő, szakvizsgázott erdőőr október elsejére, vagy újévre megfelelő állást keres; czime a szerkesztőségben. (16. sz.)

Állást keres 16 évi gyakorlattal bíró, 42 éves, római kath. nős, jól szakvizsgázott erdőőr, ki az erdészeti műszaki segédteendőkön kívül úgy a vadászat, vadóvás, vadtenyésztés, mint a dúvadak írtásában és vadászebek tanításában, valamint a vizen való vadászatoknál előforduló csolnakvezetésben teljesen jártas — állását október vagy november hó 1-én foglalhatná el. — Czime a szerkesztőségben. (17. sz.)

Állást keres egy tényleges állományú katona (szakaszvezető), a ki négy középiskolát és erdőőri szakiskolát (szakvizsgát) jó sikerrel végzett. Az irodai teendőkben is gyakorolt. Czime a szerkesztőségben. (18. sz.)

33 éves, nős, volt csendőr-őrsvezető szakvizsgázott erdőőr, beszél magyarul és tótul, november hó 1-re állást keres. Fővad és apróvad-tenyésztésben és cserkészetben kitűnően jártas. Kisebb erdő önálló kezelését elvállalná. Czime a szerkesztőségben. (19. sz.)

HIRDETÉSEK

18327/1910. sz.

Fenyőhaszonfa eladás öt évre.

(Terület szerint tövön és házilag termelten a rakodókon.)

A beszterczebányai m. kir. erdőigazgatóságához tartozó alább megnevezett erdőgondnokságok kerületében 1911. évtől kezdve 5 év alatt értékesítésre kerülő haszonfa-termés az alábbi csoportosítás szerint zárt írásbeli ajánlatok mellett versenytárgyalás útján el fog adatni és ugyanakkor szintén 5 évre bérbeadtnak az alább megjelölendő kincstári fűrészművek:

Az ajánlatok folyó évi szeptember hó 12-ike délután 5 óráig nyújtandók be a beszterczebányai m. kir. erdőigazgatóságnál, ahol szeptember hó 13-án délelőtti 10 órakor az erdőigazgatóság tanácstermében nyilvánosan fognak felbontatni.

Eladásra kerül:

I. a luczatói és garamszentandrás erdőgondnokságok 317, 54 k. h. 5 évi vágásterületén álló fenyőhaszonfa tövön az erdőben terület szerint és ugyane két erdőgondnokságban 5 év alatt házilag termelendő és rakodókon átadandó mintegy 6—8000 m³ 26 cm. és ennél vastagabb középátmérőjű fenyőhaszonfa a beszterczebányai kincstári gőzfűrész bérlete mellett;

II. a luczatói és garamszentandrás erdőgondnokságokban 5 év alatt házilag termelendő és rakodókon átadandó mintegy 1500—2500 m³ 25 cm. és ennél kisebb átmérőjű fenyőhaszonfa.

III. a jeczenyei és garampéterii erdőgondnokságok 349. 06 k. h. 5. évi vágásterületén álló fenyőhaszonfa tövön az erdőben terület szerint és ugyane két erdőgondnokságban 5 év alatt házilag termelendő s a rakodókon átadandó mintegy 15—20,000 m³ 26 cm. és ennél vastagabb középátmérőjű fenyőhaszonfa a garampéterii gőzfűrész bérletével vagy a nélkül;

IV. a jeczenyei és garampéterii erdőgondnokságokban 5 év alatt házilag termelendő és a rakodókon átadandó mintegy 3—5000 m³ 25 cm. és ennél kisebb középátmérőjű fenyőhaszonfa;

V. a rezsőparti, kiscsarami és cserpataki erdőgondnokságok 492. 47. k. h. 5. évi vágásterületen álló fenyőhaszonfa tövön az erdőben terület szerint és ugyanezen erdőgondnokságokban 5 év alatt házilag termelendő és a rakodókon átadandó mintegy 8—12,000 m³ haszonfa, a rezsőparti gőzfűrész bérlete mellett;

VI. a benesházai és vaczoki erdőgondnokságokban 5 év alatt házilag termelendő és a rakodókra kihozva átadandó mintegy 90—115,000 m³ 26 cm. és ennél vastagabb középátmérőjű fenyőhaszonfa a gáspárdi fűrész használatával;

VII. a benesházai és vaczoki erdőgondnokságokban 5 év alatt házilag termelendő és a rakodókra kihozva átadandó mintegy 10—20,000 m³ 25 cm. középátmérőjű és ennél vékonyabb fenyőhaszonfa;

VIII. az óhegyi erdőgondnokságban és a beszteczebányai erdőgondnokság urvölgyi védkerületében 5 év alatt házilag termelendő és fűrészrakodókra kihozva átadandó 15—20,000 m³ 26 cm. középátmérőjű és ennél vastagabb fenyőhaszonfa az óhegyi vízfűrész bérletével;

IX. az óhegyi erdőgondnokságban és a beszteczebányai erdőgondnokság urvölgyi védkerületében 5 év alatt házilag termelendő és az erdei rakodókra kihozandó 20—30,000 m³ 25 cm. és ennél vékonyabb átmérőjű fenyőhaszonfa és mintegy 4—10,000 m³ kemény és lágytüzifa;

X. az óhegyi erdőgondnokságban és a beszteczebányai erdőgondnokság urvölgyi védkerületében 5 év alatt házilag termelendő és az erdei rakodókra kihozva átadandó mintegy 35—50,000 m³ haszonfa és mintegy 4000—10,000 ürm. kemény és lágy tüzifa, az óhegyi vízfűrész bérlete mellett.

Az árverési általános és a részletes szerződési feltételek, az eladási csoportokat, kikiáltási árakat és bánatpénzeket tárgyaló kimutatás, ajánlati űrlap és boríték 1910. évi augusztus hó 15-étől a földmivelésügyi miniszterium erdészeti főosztályánál és a beszteczebányai erdőigazgatóságnál szerezhetők be; a terület szerint tövön értékesítendő vágások becslési adatai azonban már a jelen hirdetés közzététele után megszerezhetők a beszteczebányai erdőigazgatóságnál.

Budapest, 1910. évi július hóban,

3.) **M. kir. földmivelésügyi miniszter.**

3249/1910. sz.

Pályázat.

A lugosi m. kir. erdőigazgatóság kerületében szervezett, illetve megüresedett egy famesteri és egy főerdőri (I. oszt. altiszt), továbbá három, kinevezés esetén négy erdőri (II. oszt. altiszt), továbbá kinevezés esetén három I. és egy II. oszt. erdőlegényi állásra az állományszerű illetményekkel pályázat nyitattik.

A famesteri és az I. oszt. altiszt állással 800 kor. fizetés és 200 kor. személyi pótlék, a II. oszt. altiszt állással 600 kor. évi fizetés és 100 kor. személyi pótlék, továbbá természetbeni lakás, vagy annak hiányában törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített illetmények, az erdőlegényi állással 700, illetve 600 kor. évi szegődmény-díj, természetbeni lakás, vagy annak hiányában törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített mellékilletmények (fa, ruhaátalány stb.) vannak összekötve.

A famesteri állásra pályázók a kőművesi és ácsállás vizsga letételét, a vízi és polgári építkezésekben, illetve az ezekre vonatkozó tervek és költségvetések készítésében való jártasságukat, valamint az építkezéseknek a megállapított tervek és költségvetések szerint vezetésére való gyakorlati képességüket hiteles okmányokkal: a főerdőri, erdőri és erdőlegényi állásokra folyamodók pedig az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában követelt szakképzettségüket, az állami erdészeti szolgálatba újonnan belépni kívánó összes pályázók ezenfelül még ép és erős testalkatukat, különösen jó látó, beszélő és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, megyei

főorvos, vagy honvéd törzsorvos által kiállított bizonyítványokkal, életkorukat anyakönyvi kivonattal, illetékeségüket községi bizonyítványokkal, eddigi alkalmaztatásukat, nyelvismereteiket és katonai kötelezettségüket megfelelő bizonyítványokkal igazolni tartoznak.

Az ily módon felszerelt és sajátkezűleg irt kérvényeket a lugosi m. kir. erdőigazgatósághoz folyó évi szeptember hó 15-ig és pedig az állami szolgálatban állók felettes hatóságuk, magánosok pedig az illetékes közigazgatási hatóság útján nyújtandók be.

Lugos, 1910. évi július hó 28-án.

(2.) **M. kir. erdőigazgatóság.**

3323/1910. sz.

Pályázati hirdetés.

A lippai m. kir. főerdőhivatal kerületében megüresedett egy (1) II. osztályú m. kir. erdészeti altiszt állásra, vagy előléptetés esetén egy I-ső osztályú erdőlegényi vagy segéderdőri, esetleg egy II-od osztályú erdőlegényi vagy segéderdőri állásra az állományszerű illetményekkel pályázat nyitattik.

Az ezen állásokra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. törvényczikk 37. §-ában követelt szakképzettségüket, — az államerdészeti szolgálatba újonnan belépni kívánók ezenfelül ép és erős testalkatukat, különösen jó látó- és hallóképességüket — kincstári erdészeti orvos vármegyei főorvos vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítványokkal, továbbá életkorokról és illetékeségükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal, végül pedig eddigi szolgálatukat és annak eredményét, nemkülönben a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való teljes bírását igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezűleg irt kérvényüket előjáró hatóságai, esetleg az illető járás politikai hatósága útján folyó évi szeptember hó 3-ig alólirott m. kir. főerdőhivatalnál nyújtsák be.

Az erdőlegényi és segéderdőri állásokért pályázók nötlenségi állapotukat is kimutatni tartoznak.

Lippa, 1910. évi augusztus hó 2-án.

(4.) **M. kir. állami főerdőhivatal.**

Uri ruhák készítéséhez való jó brünni posztót

legjutányosabb gyári áron szállít

Etzler és Dostal, Brünn
Schwedengasse 5/z.

Számos magyar erdőhivatal egyenruhaszövet szállítói.

A gyárból való közvetlen bevásárlás nagy előnnyel jár.

Dús mintagyűjtemény megtekintésre bérmentve.

(I. VI. 6.)